
Vergaderjaar 2018-2019

21 501 – 20 Europese Raad

AI BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 mei 2019

Hierbij bied ik u, mede namens de minister-president, het verslag aan van de informele Europese Raad van 9 mei 2019.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Stef Blok

VERSLAG VAN DE INFORMELE EUROPESE RAAD VAN 9 MEI 2019

Op 9 mei kwamen staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk (VK), bijeen voor een informele bijeenkomst van de Europese Raad (ER) in Sibiu, Roemenië. De bijeenkomst vond plaats onder voorzitterschap van de voorzitter van de Europese Raad, Donald Tusk, en in bijzijn van de voorzitter van de Europese Commissie, Jean-Claude Juncker, en de voorzitter van het Europees Parlement (EP), Antonio Tajani. Tijdens deze informele ER is, op basis van de door de ER-voorzitter voorbereide *Leaders' Agenda*¹, van gedachten gewisseld over de koers van de EU voor de komende jaren en de prioriteiten die daarin zouden moeten worden gesteld. De *Leaders' Agenda* bevat het raamwerk van de – nog te schrijven – Strategische Agenda. Er zijn over de inhoud hiervan geen besluiten genomen; het vaststellen van de politieke prioriteiten dient rekening te houden met de uitkomsten van de verkiezingen van het EP. Dit zal gebeuren tijdens de ER van 20-21 juni a.s. Tijdens de informele ER in Sibiu is wel een politieke verklaring aangenomen over de toekomst van de EU, met 10 richtinggevende uitgangspunten².

In een brede discussie werd van gedachten gewisseld over de prioriteiten voor de komende jaren. De 27 staatshoofden en regeringsleiders waren het in grote mate eens met de prioriteiten die genoemd staan in de *Leaders' Agenda*. Duidelijk werd de noodzaak dat daarin helder moet zijn waar de meerwaarde van Europese samenwerking ligt. Tegelijkertijd werd ook duidelijk dat de verschillen van inzicht over de invulling van deze prioriteiten niet verdwenen zijn.

De minister-president heeft, als eerste spreker tijdens de *tour de table*, gewezen op de Nederlandse inzet voor de Strategische Agenda. Nederland heeft belang bij een sterke en duurzame EU, van waarden en resultaten, om effectieve oplossingen te bieden aan grensoverschrijdende uitdagingen. Vanuit de gedachte dat de EU zich richt op het leveren van concrete resultaten voor burgers op onderwerpen waar toegevoegde waarde is voor Europese samenwerking, ziet Nederland vijf prioriteiten voor de komende jaren: migratie, veiligheid, een sterke en duurzame economie die bescherming biedt, klimaat en ten slotte een EU die Europese waarden en belangen in het buitenland veiligstelt. Deze inzet is eerder uiteengezet in de Kamerbrief m.b.t. de Staat van de Europese Unie 2019 (Kamerstuk 35 078, nr. 1).

Tevens is de minister-president met nadruk ingegaan op het functioneren van de EU, als vereiste om resultaten te realiseren in de komende jaren. Dat betreft allereerst het fundamentele belang van respect voor de rechtsstaat, zowel als basiswaarde voor Europese samenwerking als voor het praktische functioneren van de EU, waaronder de interne markt. Daarnaast betreft dit het belang van de volledige toepassing van wetgeving en akkoorden door alle lidstaten en objectieve handhaving daarvan door de Commissie. In het licht hiervan heeft de minister-president de Commissie aangeraden onderzoek te doen naar de mogelijkheden om te komen tot een betere scheiding van taken, in lijn met de motie van het lid Mulder (Kamerstuk 35 078, nr. 4). In de komende jaren moet focus worden aangebracht en gericht worden op een selectief aantal prioriteiten ('*big on big*'). Deze prioriteiten zouden wat Nederland betreft gereflecteerd moeten worden in de interne structuur, besluitvorming en instrumenten van de Europese instellingen, met name de Commissie. Het besluit over de interne organisatie is uiteindelijk aan de nieuwe Commissievoorzitter. Tot slot heeft de minister-president het belang van transparantie door middel van een inzichtelijk en voorspelbaar besluitvormingsproces onderstreept, zodat burgers dit kunnen volgen. Wat Nederland betreft zouden

¹ https://www.consilium.europa.eu/media/39263/strategic-agenda-09-05-19.pdf?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Invitation+letter+by+President+Donald+Tusk+to+EU+heads+of+state+or+government+ahead+of+their+informal+meeting+in+Sibiu

² <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/05/09/the-sibiu-declaration/>

de bovengenoemde onderdelen op het gebied van EU-governance onderdeel moeten zijn van de Strategische Agenda.

De interventie van de minister-president kon op bijval rekenen van andere lidstaten, die steun uitspraken voor een meer efficiënte en effectieve werking van de EU. Daarbij is ook gesproken over het functioneren van de ER en mogelijkheden om thematische onderwerpen effectiever te adresseren.

Conform de moties van de leden Asscher en Jetten (Kamerstuk 21 501-20 nr. 1436) en de leden Bisschop en Leijten (Kamerstuk 21 501-20 nr.1443) heeft de minister-president de zetel van het EP en de zinsnede *'ever closer union'* in het verdrag aan de orde gesteld. Hij heeft toegelicht dat deze symbolen onbegrip wekken in de Nederlandse samenleving en het draagvlak en de legitimiteit van de EU aantasten. Nederland zou daarom graag zien dat het EP op één plek zou vergaderen en dat duidelijk is dat deze zin uit het verdrag geen verplichting tot alsmaar verdere integratie behelst.

De voorzitter van de ER heeft bekend gemaakt een additionele ER te organiseren op 28 mei a.s., na de EP-verkiezingen. Het voornemen is om het proces betreffende de benoemingen van de EU-topfuncties te bespreken, zodat het besluit over de benoemingen soepel en spoedig kan verlopen. De voorzitter van de ER heeft de ambitie om tijdens de ER van juni hierover te besluiten.

Kabinetsreactie op het rapport 'The institutional consequences of a 'hard Brexit''

Naar aanleiding van het verzoek om een kabinetsreactie op het rapport *'The institutional consequences of a 'hard Brexit''* van het EP, gepubliceerd in mei 2018, en de gevolgen voor het Nederlandse zetelaantal in het EP, verwijs ik u naar hetgeen hierover werd gewisseld tijdens het plenaire debat ter voorbereiding op de informele Europese Raad in Sibiu. Op vragen van het lid Omtzigt heeft de minister-president toegelicht dat het rapport niet de positie van het EP weergeeft. In het besluit van de Europese Raad van 28 juni 2018 over de samenstelling van het EP³ is vastgelegd dat zodra de terugtrekking van het VK uit de Unie rechtsgeldig wordt de nieuwe zetelverdeling zoals vastgelegd in dit besluit van toepassing is. Dit betekent dat het VK het huidige aantal EP-zetels (73) verliest op het moment dat de terugtrekking rechtsgeldig is. Een deel van die zetels (27) is vanaf dat moment toebedeeld aan een aantal andere lidstaten, waaronder Nederland. De ER heeft dit besluit met eenparigheid van stemmen (inclusief het VK) op initiatief en na goedkeuring van het EP vastgesteld. Zowel het EP als het VK hebben dus in een juridisch bindend besluit ingestemd met het feit dat het VK op moment van terugtrekking zijn EP-zetels verliest. In het ER-besluit van 11 april 2019⁴ is nogmaals bevestigd dat de lopende ambtstermijnen van onder meer gekozen leden van EU-instellingen zullen verstrijken zodra de Verdragen niet meer van toepassing zijn op het VK. Voor de volledigheid wijst het kabinet op wet (Stb. 2019, 7) waarin de wijze is vastgelegd waarop de extra EP-zetels voor Nederland te zijner tijd zullen worden toegewezen.

³ Besluit (EU) 2018/937 van de Europese Raad van 28 juni 2018 inzake de samenstelling van het Europees Parlement.

⁴ Besluit EUCO XT 20013/19 van de Europese Raad vastgesteld in overeenstemming met het Verenigd Koninkrijk tot verlenging van de in artikel 50, lid 3, VEU bedoelde termijn.